

4. Павлюковець М. П. Клауд-комп'ютерна форма обліку як теоретична база організації дистанційної роботи бухгалтера. Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (16 квітня 2020 р., м. Київ) с. 36-40.

5. Ляхович Г. І. Форми ведення та організації бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій: точки взаємодії. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2015. Вип. 4. С. 34-37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvumtevscg_2015_4_11).

6. Лайчук С. М. Прогресивна форма ведення бухгалтерського обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2014. Вип. 2. С. 80-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2014_2_9.

7. Муравський В. Регістри, форми обліку та комп'ютерно-комунікаційні технології. Наукові праці Кіровоградського нац. техн. університету, 2017, вип. 32, с. 231-239. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/7536/1/25>.

УДК 657.6

Матієнко-Зубенко Ірина Ігорівна,
к.е.н., доцент кафедри аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: ЦИФРОВА АДАПТАЦІЯ

Цифрові технології, істотно змінюючи багато аспектів бізнесу, впливають на внутрішній аудит та управління ризиками. Використання інноваційних цифрових платформ і нових бізнес-моделей роблять працю внутрішніх аудиторів ефективнішою за рахунок більшого охоплення даних (перевірки повної сукупності транзакцій, а не вибіркової) і роботи з ними в режимі реального часу. Заміна людської праці програмними роботами значно скорочує витрачений на перевірку час та розширює коло аудиторських завдань. Завдяки масштабній автоматизації групи внутрішнього аудиту мають можливість більше уваги приділяти тестуванню та контролю алгоритмів, що керують автоматизацією процесів. Крім цього, людські ресурси вивільняються для вирішення завдань вищого рівня. Цифровий внутрішній аудит забезпечує користувачів якіснішою інформацією та оперативними порадами. Це далеко не весь перелік переваг застосування Індустрії 4.0 в аудиторській діяльності. Однак існує ряд об'єктивних чинників, які можуть гальмувати процес цифровізації аудиту та потребують дослідження.

На сьогодні найбільший досвід впровадження автоматизації та подолання кіберзагроз мають зарубіжні служби внутрішнього аудиту, більшість з яких в змозі надійно провести технологічний аудит. Результати 22-го щорічного Глобального опитування керівників компаній PwC (2019 рік) [1] стосовно ризиків, внутрішнього аудиту та дотримання вимог свідчать про те, що служби внутрішнього аудиту, які впроваджують цифрові технології у свій бізнес, можуть

швидко реагувати на мінливі ризики та допомагають передбачати зміну профілів ризику. Цифрові технології уможливають розробку і використання збалансованих моделей внутрішнього аудиту. Однак експерти зазначають, що ризик від впровадження саме цифрових технологій значно вищий і виходить за межі самої технології (для прикладу, незначна похибка в алгоритмі штучного інтелекту може істотно викривити дані фінансового обліку).

Як зазначено в бюлетені компанії Protiviti «*Future Auditor Revisited*» [2], використання в аудиті автоматизованих засобів контролю покращує структуру критично важливих механізмів внутрішнього аудиту, підвищує ефективність оцінки ризиків за рахунок збору і аналізу змістовнішої інформації, відстежує проблеми, пов'язані з ефективністю процесів контролю, забезпечуючи цим підвищення якості інформації для прийняття рішень в рамках всієї організації. Важливим є те, що цифрові технології дозволяють використовувати інструменти інтелектуального аналізу даних для моніторингу та попередження ризику шахрайства у потенційних клієнтів; оцінку програми організації по боротьбі з шахрайством і корупцією, отримувати інформацію про операційну ефективність внутрішнього контролю. Ці та інші заходи дозволяють підвищити цінність служби внутрішнього аудиту.

Не можна не погодитися з тим, що внутрішньому аудитору «нового покоління» потрібні фахівці з відповідними диджитал-компетенціями. Глобальною консалтинговою компанією Protiviti запропонована концепція «майбутнього аудитора» (*Future Auditor*) – САЕ (*a chief audit executive*) [3]. На думку експертів, цінність таких керівників аудиту для компаній полягає в тому, що уміння працювати з «правильними технологіями», інноваційними методологією, інфраструктурою та ресурсами підвищує якість контролю, забезпечує системне оцінювання ефективності управління ризиками. Тому так важливо постійно адаптувати функції внутрішнього аудиту до змін у бізнесі, що, в свою чергу, дозволить підвищувати ефективність інновацій. Саме досвід провідних зарубіжних компаній різних галузей підтверджує те, що внутрішній аудит нового покоління, будучи гнучким та використовуючи цілісний підхід, надає бізнесу найбільш цінну для управління інформацією.

Слід зауважити, що використання в аудиторській діяльності надсучасніших технологій не є «панацеєю» від усіляких негараздів та небезпек. У якості підтвердження є форс-мажорна ситуація, викликана всесвітньою пандемією COVID-19. За цих умов будь-який бізнес не захищений, спостерігається спад в багатьох галузях, відбувається втрата робочих місць. Не можна не погодитися з думкою експертів, що і для відділів внутрішнього аудиту змінилася «звичайна послідовність справ». Використання дистанційної роботи працівників потребує підвищення безпеки на робочому місці, з'явилися нові компоненти ризику, пов'язані зі збереженням ланцюжка постачання послуг клієнтам та забезпечення їх якості. Крім загальних для усіх проблем, кожна служба внутрішнього аудиту має свої проблеми, які пов'язані з власними особливостями та специфікою діяльності їх клієнтів. На нашу думку, цікавим є той факт, що за даними Інституту внутрішніх аудиторів (*Institute of Internal Auditors*) за період пандемії більше ніж 1500 внутрішніх аудиторів із 95 країн, більше 50% відділів

внутрішнього аудиту терміново оновили плани аудиту [4]. Експерти наголошують на тому, що завдяки використанню методології та інструментів, які базуються на розширеній аналітиці даних та максимальному наближенні до реального часу, функції внутрішнього аудиту нового покоління мають більшу гнучкість. Це також сприяє інтерактивному виявленню впливу ризику, який постійно змінюється. Також рекомендують особливу увагу приділяти запровадженню «глибшої» автоматизації процесів аудиту. Особливо це важливо для аудиторських процедур з великими обсягами транзакцій.

Якщо брати до уваги глобальний рівень економіки, на нашу думку, цікавими є запевнення експертів провідних країн про те, що одним із трендів диджиталізації сьогодення стає запровадження нової швидкісної мережі 5G, використання якої сприятиме розвитку економіки. За їх ствердженням завдяки новітній технології робочі процеси можна буде значно удосконалити. Цьому сприятимуть: миттєвий доступ до аналітичних програм, що дозволить оперативно в робочому порядку генерувати управлінські рішення. Особливого значення для бізнесу набуває контроль і усунення ризиків від цього процесу, який можуть забезпечити фірми, що надають аудиторські і консалтингові послуги. Крім цього, треба враховувати також те, що аудиторські компанії теж повинні підтримувати і планувати свій бізнес, оскільки вони є повноправними учасниками аудиторського ринку. В Україні у 2019 році вперше протестували швидкісний 5G. На думку фахівців вітчизняні аудиторські компанії уже зараз мають коригувати свої адженди з врахуванням використання в майбутньому технологічного стандарту п'ятого покоління [5].

Це далеко не повний перелік чинників, які окреслюють особливості процесу цифровізації внутрішнього аудиту. Ми погоджуємося з думкою Брайана Крістенсена, виконавчого віце-президента глобальної консалтингової фірми Protiviti [3], що найефективнішим внутрішній аудит стає тоді, коли він інтегрований в організації та сприяє розвитку її загальної бізнес-стратегії. Щоб відповідати статусу керівника внутрішнього аудиту майбутнього, потрібно також спрямовувати своїх підлеглих на отримання компетентностей, які б дозволяли застосовувати найсучасніші технології, зокрема і з обробки даних. Запровадження цифрових технологій в аудиторську діяльність сприяє підвищенню якості обробки даних за рахунок удосконалення автоматизації обліку, формування звітності, одночасно потребуючи досконалої системи кіберзахисту. Фахівці зазначають, що стан системи внутрішнього контролю також залежить від ставлення власника до обліку. Важливо враховувати, що головною вимогою до майбутньої професії аудитора є забезпечення процесу управління необхідною інформацією, яка уможливіє розуміння розвитку подій у майбутньому. Тоді як, на думку фахівців, сучасний аудит підтверджує минулі події й результати, а менеджменту потрібно прогнозувати, якою буде діяльність в майбутньому.

Список використаних джерел

1. *Elevating internal audit's role: The digitally fit function. 2019 State of the Internal Audit Profession Study.* URL: <https://service.betterregulation.com/document/380668>.
2. *Future Auditor Revisited. The Bulletin Protiviti Risk& Business Consulting/ Internal Audit/*

Volume 6, Issue 3. - URL: <https://www.protiviti.com/US-en/insights/bulletin-vol-6-issue-3>.

3. *The Next Generation of Internal Auditing – Are You Ready? Catch the Innovation Wave.* URL: https://www.protiviti.com/sites/default/files/united_states/insights/next-generation-internal-audit.pdf.

4. *Returning Internal Audit to 'Business as Usual' in a New World* URL: <https://www.protiviti.com/US-en/insights/whitepaper-returning-internal-audit-business-usual-new-world>.

5. *Понов А. Тренди аудиту – 2020: IAAS, податкова реформа, діджиталізація (10.03.2020).* URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016751-trendi-auditu-2020-iaasb-podatкова-reforma-didzhitalizatsiya>.

УДК 631

Мікуляк Катерина Анатоліївна,
*асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,*
Жовта Наталія Анатоліївна,
*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ПІЛЬГОВЕ КРЕДИТУВАННЯ АПК УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Для кожної країни агропромисловий комплекс є необхідною галуззю народного господарства, оскільки він покликаний задовольняти продовольчу безпеку. Підприємства функціонують в умовах економічної нестабільності та цінової невизначеності. Через високу ризиковість кредитування, специфічність та сезонність виробництва, держава повинна сприяти наближенню економічних інтересів кредитора і сільськогосподарського позичальника шляхом регулювання та послаблення негативного впливу факторів, які визначають розвиток кредитних відносин. Разом з тим, загальнонаціональний карантин значно впливає на розвиток процесів автоматизації виробництва та впровадження цифрових технологій в Україні.

Популяризація цифрових технологій забезпечує позитивними тенденціями розвиток майже всіх галузей діяльності, окрім металургії та добувної промисловості. Цифровізація бізнесу підвищує обізнаність підприємців (у т. ч. с.-г. товаровиробників) щодо програм пільгового кредитування, можливості одержання цільового фінансування з боку органів державної влади та донорської підтримки. Так, автоматизація діяльності проявляється у можливості подання онлайн заявки на часткову компенсацію процентної ставки за кредитами комерційних банків, забезпечує обмін інформацією в умовах реального часу з використанням дистанційних технологій.

Наукові праці Н.В. Бондаренко [1], О.Є. Гудзь [2], Г.О. Минкіна [3], О.О. Непочатенко [4] присвячені методам і способам державної підтримки